

דנא ולא לנהות אחרי גאוני חוץ לארץ שבאו אל הקדש פנימה והמשיכו כפי רוחב דעתם הקדושה לנהוג במנהגי חו"ל כאן.

וכן הוא בענין זה דמה מנהו יהלוך שדעת רוב הפוסקים הוא להפטיר באחרי כבבני כושיים אחרי שגם הגרימ"ט ידע מזה וסידר ההיפך מזה משום ששמע מבעלי קוראים ותיקין דהמנהג בירושלים לא כן הוא (כפי נוסח לשונו בכרוז שפירסם בקול ישראל בשנת תש"ג שנמצא תחת ידי) וגאוני חו"ל שהכריעו להיפך פשיטא שהם הכריחו כפי רוב הפוסקים, וכ"כ החזו"א זצ"ל הוא נהג ברוב המנהגים בארץ כבחוץ לארץ. אמר תחנון אחר סוכות ושבועות ועוד ועוד ותקע תקיעה אחת במוצאי יוהכ"פ ולא תשר"ת וכו'.

ובכמו כן מה שכתב כת"ר שהגר"מ סטלביץ דיבר עם גאוני ירושלים יודעי המנהגים וכו' מסופקני מאד אם היו בירושלים בעשרים וחמש השנים האחרונות גאונים גדולים שהתענינו במנהגים. עפ"י הגאונים אין להם יד ושם באלה הדברים והדברים מסורים לאלה שיש להם חוש מיוחד לדברים כאלה ואין להאריך.

וא"כ אף שרוה"פ ס"ל דכבני כושיים באחרי מ"מ אין זה פלא כלל שמנהג ירושלים נקבע עפ"י מיעוט הפוסקים שהם הרמב"ם והתיקון ישכר וכמדומה שכ"ה גם מנהג פרנקפורט (כנדפס באיזה חומשים) ובדברים חמורים מאלה מצינו שהמנהג נקבע עפ"י דעת מיעוט הפוסקים ק"ו בדברים קלים כאלה.

סימן קכד

♦ בענין הפטרות פר' אחרי - קדושים כשהם נפרדות ופנויות

♦ הפטרת פר' פקודי כשהיא פנויה להפטרה שלה אם יקראו גם 'ויעש חירם' נוסף ל'ותשלם'

♦ הפטרת שבת ערב ר"ח אלול

בס"ד, אור ליום ב' ויחי תשכ"ז.

למע"כ ידה"נ הרב הגאון המפורסם מוה"ר ת. ז. גרוסברג שליט"א.

שלו' וברכה.

בזמן האחרון בעברי שנית בין בתרי דבריו בספרו הנחמד זר התורה נתעוררתי אודות כמה דברים בענין ההפטרות ואמרתי לכתוב את זה לכת"ר שליט"א.

בענין הפטרת אחו"ק כשהן נפרדות ופנויות שכידוע רבו בזה הדיונים בירושלים בשנות תש"ג ותש"ו, וכת"ר כותב להפטיר באח"מ בכבני כושיים ורק אח"כ כותב עוד דיעה של התשפוט באחרי, וכת"ר מחזק הדעה הראשונה (ודרך אגב ההוראה שכת"ר מביא ברביד הזהב אות קע"ה משם ספר החיים סי' תכ"ח תמוה מאד ופשיטא שאין הלכה כן ואין זה גרוע מבאם היה באחרי שבת הגדול או ער"ח שקורין בשל קדושים בכבני כושיים) ובאות קע"ו הוא מחזק הדעה הראשונה. ותמיהני על כת"ר שהוא מבני ציון המצויינים שהחובה עליהם לחזק מנהגי עיה"ק שהנהיגו גאוני עולם מקדמת

חירום אז, דומיא דמ"ש הא"ר בותשלם בחו"ל שכבר קראו בב' דסוכות. ה"ה כאן איפכא. ומ"ש כן משם גאוני ירושלים אפשר לומר דהם לא הורו על זש"ה בפרטות (רק על זח"ג בח"ה בש"ז גכ"ז) דקביעות זש"ה נדירה מאד ויהיה בשנת תשל"ו אחרי הפסק של מ"ד שנים אלא דהגרימ"ט דימה מסברא דנפשיה קביעות זש"ה לשאר השנים הנ"ל אך באמת טעמא רבה יש, לחלק בין זש"ה לשאר שנים הנ"ל. וכן נראה לי הלכה למעשה, לקרא בשנת זש"ה בפקודי רק ותשלם ע"ז.

ג) בדף ע"א אות ל"ד שבער"ח אלול מפטירים עניה ולא מחר. אמת שכ"ה ברמ"א אך אני מסתפק דלפי מ"ש הפוסקים להוסיף עוד טעם דבר"ח אלול מפטירים השמים כסאי משום דאית בה תרתי זכרון ר"ח ונחמות ירושלים, לפי"ז בער"ח שאין בעניה תרתי, - יש להפטיר במחר חדש. ומ"ש משם פרי האדמה שכ"ה מנהג ירושלים, בעניה וכו', אין משם ראיה דהוא התכוין למנהגי הספרדים שדוחין גם השמים כסאי מקמי עניה וא"כ ה"ה מחר חדש, כי תיבעי לדידן וכו' וכנ"ל. וצריך לראות בלוח ירושלים לשנות תש"י ותשי"ד איך סודר שם. אם עניה או מחר.

ובזה הנני חותם בכל הכבוד
ש. דבליצקי

ולענ"ד טעם המנהג הוא דרצו להתקרב עד כמה שאפשר לספרדיים במה שאין בו חילוקים בהלכה וא"כ כיון דהספרדים מפטירים בשבת ההוא בהתשפוט רצו גם האשכנזים להנהיג כן (דבין כה יצטרכו להפטיר זה בשבת הבאה) ואף שבשבוע הבא יתחלקו הספרדים (הלדרוש) מהאשכנזים (כבני כושיים) מ"מ כל מה דאפשר לקרב כל הקרוב קרוב עבדינן זהו לפי דעתי טעם המנהג.

ועכשיו הדבר היחידי הוא קובע, לא רוב או מיעוט הפוסקים, אחר שהוכחנו שאפשר לקבוע מנהג כמיעוט הפוסקים.

אלא דבר אחד ויחידי אם מה שכתב הגרימ"ט ז"ל "ששמע כן מפי בעלי קורא ותיקין שכן המנהג בירושלים" אם באמת הוא שמע כן או שהוא לא שמע. ובזה אינני חושדו כלל ואף אחד לא יחשוד אותו ח"ו ונאמן הוא עלינו שהיה דייקן בקבלת הדברים והמנהגים, ולפי"ז אין שום טעם לא לקבל ולקבוע מנהג זה בתור מנהג ירושים עיה"ק.

ב) בענין אות קל"ב. אני מעתיק לכת"ר מה שכתבתי על גליון ספר אר"י להגרימ"ט שיש לי וז"ל נראה פשוט דבשנת זש"ה קורים רק ותשלם, אפי' באר"י, דבשנה כזו חל ח' דחנכה בשבת וא"כ כבר קראו ויעש

כמה בירורים בעניני מנהגי ההפטרות - סימן קכה

עניה - כן רוחמה ונוחמה ע"ט.

ובזה אבקש אם כת"ר יודע מנהג מרן החזו"א בענין זמן הדלקת נרות שבת בביתו, ואם איחר בערב שבת חנוכה פ.

ולבסוף אשאלה ממנו היות שבשעתו כתב לי שמדפיס ספר פא וכו כמה הערות על המ"ב ובזמנו ביקש ממני מה שהדפסתי באגרת הפורים, אבקש להמציא לי ספרו ואהנה גם אנכי מספרו היקר כדרכו בקודש.

וחותם בכבוד וביקר ומברכו כערכו הרם להגדיל תורה ולהאדירה ידידו עוז חזו"ן גרוסברג

תשובה

בס"ד, יום ט' טבת תשכ"ז
למוע"כ ידה"נ הרב הגאון מחבר חיבורים יקרים רבי ח. ז. גרוסברג שליט"א שלוי וברכה.
אתמול קבלתי מכתבו החוזר, בתודה. אמנם לא ידוע לי מהנהגת מרן החזו"א זצ"ל בער"ש חנוכה רק ממוצ"ש חנוכה שמעתי (ולא ראיתי) שנהג כדרכו בקדש בכל מוצ"ש להתפלל בזמנה בערך כמדומני יותר מ - 45 דק' אחר השקיעה ומבלי שום מהירות והדליק מתי שהדליק.

סימן קכה

תשובות בענין הנ"ל

ובמנהג החזו"א בזמן הדלק"נ חנוכה

כבוד ידידנו הרב הגאון הגדול רבי שריה דבליצקי שליט"א
מכתבו קבלתי כרגע ותיכף לת"ח תשובה כהלכה.

ע"ד הערתו שסתמתי [בספר זר התורה פ"י] באות קע"ה דעה א' כמנהג חו"ל ולא כהגרימ"ט ז"ל. הנה כבודו כותב שאלו הדברים מסורים לאלה שיש להם חוש מיוחד לדברים כאלה. וזוכרני שבזמנו אז צדדתי ג"כ דלא כהגרימ"ט וכבר ראינו כמה פעמים שהגרימ"ט חוזר בו ממה שנהג מקדמת דנא בענין צאת הכוכבים ועלוה"ש ונץ החמה כידוע, וכן על מה שחילק בין מוצאי ת"ב לשאר תעניות שבזה מפסיקין 17 דק ובת"ב 25 דק שאין לזה שום מקור וכמ"ש"כ במקו"א ועוד כהנה. ומכיון שהגרימ"ט כותב שקיבל רק מבעלי קורא, והגרמ"ס [=והגר"מ סטלביץ] כותב שדיבר עם גאוני ירושלים ובדבר השנוי במחלוקת למה נעשה פלוגתא במנהגים, ובפרט שיש לנו על מי לסמוך מרן החזו"א זצ"ל וכן מנהג חב"ד, ועם כל זה לא השמטתי דעתו לגמרי, והנה גם כבודו בהערה ב' כותב דהגרימ"ט דימה מסברא דנפשיה וד"ל ע"ח.

עיינתי בלוח א"י תשי"ד ושם כתב להפטיר

ע"ח. א"ה, ע"ע בירור ארוך לעיל לקיים מנהג ירושלים ע"פ הגרימ"ט זצ"ל ואכמ"ל.

ע"ט. סיים בדבר טוב להיפך מהכתוב 'עניה סוערה לא נחמה'.

פ. א"ה, ע"י מה שהאריך בזה בספרו משנת חנוך סי' כ"ט בנידון זמן הדלק"נ חנוכה בערב שבת.

פ"א. זה השלחן ח"ג.